

‘Iedereen werkt mee aan op

Dat de resultaten van de deelnemers van het project ‘Schoon erf, schone sloot’ bekend zijn, betekent niet dat ze er klaar mee zijn. Juist de deelnemers willen meedoen met een vervolgonderzoek om te zien of de adviezen uit het onderzoek toepasbaar zijn, en met name of de te nemen maatregelen ook echt een verbetering van de waterkwaliteit opleveren.

Tekst: Lilian Braakman
Fotografie: René Faas

PROBLEEMGEBIEDEN

De grootste probleemgebieden bevinden zich - zoals eerder in de serie aangegeven - bij de ontsmettingsplek. “Door de ontsmette kisten te verplaatsen met de heftruck vallen er wel eens lekdruppels op de lepel of komt er vloeistof via het beton op de banden. Als dit nog nat is verspreiden de heftruckbanden de middelen. Als deze kisten op een transport-

wagen worden gezet, dan kan hetzelfde probleem voor komen. Ook bij het laden of lossen van een vrachtwagen kan dit gebeuren.” En zo gaat het rijtje verder. Van een spuit of kisten kan bij regen middel afspoelen. Eerder onderzoek heeft aangetoond dat de meeste emissie via het erf komt. Als al deze routes richting de put leiden, dan komt alles in het wateroppervlak terecht.

‘Het hoeft niet altijd een dure oplossing te zijn, als het maar een effectieve is’

Uit de resultaten van het project ‘Schoon erf, schone sloot’ blijkt dat het ondanks netjes werken niet meevalt de erfputten middelvrij te houden. Aan Rik de Werd van PPO de taak om, met de door het waterschap geanalyseerde gegevens en input van de deelnemers, aanbevelingen te schrijven die bruikbaar zijn voor de hele sector. De kracht van het project zit hem in de bedrijfsspecifieke aanpak, geeft De Werd aan. “Elk bedrijf heeft een andere werkwijze en daar moet een oplossing voor gevonden worden. Zo is een flinke verbetering mogelijk door gericht te kijken en praktisch, toepasbare oplossingen aan te dragen. Het is niet een algemeen praatje.” Juist met persoonlijke voorbeelden hopen de betrokkenen van het project de boodschap ook duidelijk over te brengen op andere telers. Volgens De Werd werkt deze manier het beste, omdat persoonlijke verhalen met praktische voorbeelden veel meer aanspreken dan een algemene mailing. Zo is het de taak van onder andere de toeleverancier om de boodschap over te brengen op andere kwekers.

De deelnemers hebben zich allemaal ingezet, vertelt De Werd: “Een aantal deelnemers dacht het goed voor elkaar te hebben. Toen de metingen verricht waren en aantoonde dat er te hoge waarden waren gevonden, werden zij even wakker geschud.” Andere deelnemers hadden in het traject al vooraf geprobeerd maatregelen te nemen. Ook deze blijken niet altijd te werken zoals gedacht. “Zo hebben deelnemers kattengrit gebruikt voor de ontsmettingsplaats, maar dat zorgde nog steeds voor verspreiding omdat het snel uit elkaar werd gereden. Net als het afdekken van de grond met zwart plastic. Dit zorgde wel voor een schone vloer, maar het lekwater bleef lang liggen waardoor het toch weer verreden werd met de heftruck.”

lossing'

De Werd vertelt hierover: "De waardes in de put waren zodanig hoog dat het wel een risico zou vormen voor de waterkwaliteit. Het is misschien moeilijk haalbaar om in een put aan de eisen voor het oppervlaktewater te voldoen, maar deze moeten niet honderd of duizend keer hoger zijn dan toegestaan. Op de meetpunten van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) worden dezelfde gewasbeschermingsmiddelen gevonden als in de erfputten. Dit geeft een duidelijk verband aan. Als kwekers de waterkwaliteit willen verbeteren en het middelenpakket willen behouden, dan zal er minder verontreinigd regenwater vanuit de putten naar het oppervlaktewater moeten gaan."

STAARTJE

De deelnemers willen deze resultaten verder verbeteren. Ook andere betrokken partijen hebben aangegeven door te willen gaan met de

huidige groep en deze wellicht iets uit te breiden in het vervolgtraject. De Werd: "Het houdt niet op met deze resultaten. Iedereen werkt mee aan een oplossing. Ze zeggen niet 'het ligt niet aan ons', ze willen de gevonden routes en problemen direct aanpakken. Daarom zijn we met de projectgroep – bestaande uit KAVB, HHNK, PPO en de toeleveranciers en fabrikanten van gewasbeschermingsmiddelen – aan het kijken wat we gaan onderzoeken en hoe het project te vervolgen."

"Met de projectgroep gaan we tevens na welke maatregelen we willen testen. Zo willen we onderzoeken of het effectief is om voor de ontsmettingsinstallatie droogrijdmatten te leggen waardoor de banden van de heftruck droog blijven om verspreiding te voorkomen. Ook is een optie om met het bedrijfsleven te kijken naar een soort plastic opvangbakken voor op de transportwagens of vrachtwagen. Sommi-

ge bedrijven hebben een dichte wagen met lekranden, maar dit is niet haalbaar voor elk bedrijf, net zo min als een tweede heftruck of het overkapt laden van de ontsmette bollen. Door oplossingen te zoeken met de praktijk, is ook na te gaan of deze echt werken voor de teler en daadwerkelijk tot minder emissie leiden."

EFFECTIVITEIT

Emissie beperken kan niet alleen door matten neer te leggen. Als een bedrijf toe is aan verbouwing of aanbouw, kunnen ondernemers ook rekening houden met de locatie van de put en ontsmettingsplek. "Waar is de laadplek, hoe watert deze af en is er een mogelijkheid te creëren om alle kisten onder een dak te zetten? Dat zijn vragen waar de ondernemer rekening mee kan houden. Het hoeft niet altijd een dure oplossing te zijn, als het maar een effectieve is. Zo kan de ondernemer ook een put tijdens de ontsmettingsperiode afsluiten van het oppervlaktewater. De spuit kan op het land blijven staan tijdens de pauze of even naar binnen. Door er als ondernemer bewust mee om te gaan is er al veel te verbeteren. Belangrijk is dat personeel dat ook doet. De kracht van de boodschap is herhalen. Zo blijft de boodschap duidelijk en is de emissie te beperken."

Het project houdt niet op bij de bloembollenteelt. Het HHNK heeft aangegeven dat het ook de moeite waard is voor andere sectoren om de emissie terug te dringen. Daarnaast bevalt de adviserende rol van de handhavers goed. "Een optie is dat de controleurs van het HHNK bij elke bedrijfscontrole als adviseur te werk gaan. Dat wil zeggen dat ze met het bedrijf de checklist doornemen die nu ook bij de deelnemers werd gebruikt. Zo attenderen we ondernemers wederom op de risicopunten en kunnen ze direct adviezen krijgen voor verbetering. En nogmaals: de kracht van de boodschap is herhalen."

Resumé

Vanaf het begin van het project 'Schoon erf, schone sloot' heeft Bloembollenvisie de betrokken partijen gevolgd in de serie Waterkwaliteit (eerste artikel in nummer 284). Nu de resultaten bekend zijn, werkt PPO-onderzoeker Rik de Werd het rapport uit en bereidt een vervolg voor. De belangrijkste aandachtsgebieden zijn in het kort: lekkage vanaf ontsmette kisten bij transport met de heftruck of buiten door regen en vervoer op wagens die niet lekvrij zijn.

